

KONSTUPPET # 1

APRIL 2016

Bondeson som adoptivkonstnär till utbildningsministern.

Första försöket var med Björklund.

Det gick ju inget vidare....

OM KONSTUPPROPET

KONSTUPPROPET genomförs på initiativ av Konstnärscentrum–Syd med stöd av Region Skåne genom Konst- och kulturfrämjande verksamhet för bildkonst. Projektledare är Lars Embäck.

I denna trycksak och genom facebooksidan KONSTUPPROPET förmedlas ögonblicksbilder som handlar om bildkonstnärernas möjligheter till arbetstillfällen och samverkan i undervisningen på grund- och gymnasieskolan. I KONSTUPPROPET # 1 handlar det framför allt om Malmö och Skåneregionen.

Konstnärscentrum–Syds intresseområden handlar om arbetsmarknadsfrågor och att verka för att stärka bildkonstnärernas försörjningsmöjligheter. Under många år har fokus inriktats på att få till stånd fler konstnärliga gestaltningar i den offentliga miljön i samband med nya byggprojekt. Nu lyfts Konstnärscentrum–Syds blick även mot undervisningen i bild och konst för barn, ungdomar och tonåringar i grund- och gymnasieskolan.

Konstnärscentrum–Syd vill genom KONSTUPPROPET bidra till diskussion genom att låta olika röster framträda och berätta om olika samarbetsformer och samverkan mellan skola och kulturaktörer. Det finns ingen självskriven väg för hur mötet mellan det fria kulturlivet och skola kan utvecklas.

OM SKAPANDE SKOLA BIDRAGET

2008 introducerade regeringen projektet Skapande Skola (först för grundskolans högstadium, senare för samtliga årskurser och idag även för förskolan) med avsikten att skolan skulle kunna använda professionella kulturaktörer i undervisningen, som ett komplement och ett sätt att utveckla gränsöverskridande samarbeten mellan estetiska och andra ämnen. Sju år senare skriver Kulturrådet på sin webbplats att Skapande skola bidraget "är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet".

I SKAPANDE SKOLA. EN FÖRSTA UTVÄRDERING. RAPPORT 2013:4 (Myndigheten för kulturanalys) skriver författarna att ett samarbete mellan skola och det fria kulturlivet med fog kan betraktas som en del av syftet bakom Skapande skola: "En sådan ökad samverkan nämns inte uttryckligen i förordningen som ett ändamål, däremot sägs i det under rubriken 'Villkor för statsbidrag' att bidrag får ges för insatser som 'främjar en långsiktig samverkan mellan förskoleklass och grundskolans årskurs 1–9 och kulturlivets parter' (SFS 2007:1436, 4 § 3) och vidare att en förutsättning för bidrag är att den sökande har utformat en handlingsplan som beskriver 'formerna för samverkan mellan [skolan] och kulturlivets parter' (SFS 2007:1436, 5 § 1,2). Utifrån dessa utgångspunkter har regeringen i budgetpropositionerna förtydligat sitt syfte med Skapande skola–bidraget: Denna satsning syftar till att stärka barns och ungas rätt till kultur i hela landet och att öka samarbetet mellan skolan och det professionella kulturlivet".... (slut citat sid 18–19)

I tidigare skrivningar på Kulturdepartementets och Kulturrådets webbplatser fanns ännu starkare formuleringar. Där knöts inte bara syftet utan även målet med åtgärden till att inkludera professionella aktörer: "Målet är att genom en ökad samverkan med kulturlivet, långsiktigt integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete, vilket bidrar till att nå kunskapsmålen i högre grad". (Kulturdepartementet 2013)

"Skapande skola är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ska öka". (Kulturrådet 2013)

Trots dessa uttalade syften och mål är det ofta svårt för enskilda bildkonstnärer att inleda samarbeten med skolor. Hur kan fler arbetstillfällen utvecklas för bildkonstnärer som vill vara verksamma som pedagoger och konstnärer för barn- och ungdomar på grund- och gymnasieskola? Är Skapande skola-bidraget den bästa möjligheten eller finns det andra finansieringsmöjligheter?

BILD I SKOLAN OCH LÄRANDETS KONST

av Lars Embäck

2011 togs estetisk verksamhet bort som kärnämne på gymnasienivå. Grundläggande kunskaper om bilden som uttrycksmedel och språk degraderades. På många skolor riskerar de estetiska valen att försvinna helt idag. Elever som vill läsa ett estetiskt ämne väljer bort det eftersom det inte ger någon meritpoäng som till exempel ett val av matematik eller språk gör. Många ungdomar kommer därför inte längre i kontakt med någon bildundervisning under den tonårstid när de formas till unga vuxna människor. Sannolikt blir det svårare att delta i ett framtida kulturliv för en generation som stängts ute från möjligheten till en vidgad förståelse för den samtida konstdiskussionen genom att de inte fått läsa bild som ett estetiskt ämne på gymnasieskolan. Vem är det som utvecklar ett stort allmänt konstintresse, blir konstköpare eller gallerist år 2030 eller förstår betydelsen av inköp av offentlig konst vid produktionen av nya bostadsområden? Vem är det som blir konstnär?

Ifall det praktiska och estetiska språket uppvärderades i skolans undervisning skulle bildämnet kunna bli en kraft som möter många nya utmaningar. Det handlar om ett strategiskt vägval: Höj statusen för de estetiska ämnena på gymnasieskolan! Ge grund- och gymnasieskola ekonomisk möjlighet att använda bildkonstnärer i undervisningen i en större utsträckning än vad som sker idag! Konstens gestaltningar av öppna frågor och påståenden – parallellt givna och på lika villkor med undervisning i andra ämnen – ger relief åt vetenskapliga fakta och metoder och utvecklar färdigheter i att tyda, tolka och förstå. Språkkunskaper i bild, dans, film, musik och teater är nödvändiga och oundgängliga kritiska instrument som behövs i mötet med en alltmer komplicerad omvärld.

I dagens situation när många utrikes födda från krigsdrabbade länder söker asyl hos oss är dessa åtgärder särskilt angelägna som en förstärkning. För att undvika en tilltagande polarisering mellan olika grupper i samhället är det kulturella mervärdet av konst och dess inneboende reflektion över den enskilda individens upplevelse, särskilt värdefullt.

Bildkonstnärerna är välutbildade. Utöver att förmedla kunskaper i det egna ämnet bidrar deras erfarenheter av konst och kultur även vid möten mellan olika människor i samhället. Den estetiska skolningen – praktisk såväl som teoretisk – är en mötesplats för alla; en möjlighet att förenas, förändras och utvecklas tillsammans.

Thomas Ingre fick sin konstnärliga utbildning på Konstfack och Konsthögskolan i Stockholm på sextiotalet. Utöver det har han förskollärexamen och är utbildad bild och symbolterapeut. Inspirerad av framför allt waldorfpedagogik betonar han betydelsen av att tänka okonventionellt i undervisningen.

Två år under 00-talet arbetade han som heltidsanställd konstnär på Holma skola i Malmö.

Anställningen hade gjorts möjlig genom att skolan hade fått extra anslag med Persson-pengar. Thomas fick möjlighet att bygga upp en bildkonstnärs ateljémiljö på skolan där eleverna erbjöds ett annorlunda socialt klimat. Han utgick från barnens behov och strävade efter att skapa en känsla av intimitet i ett begränsat rum. En närhet i vilken eleverna kunde känna igen sig själva som annars saknades i skolmiljön. Eleverna togs emot på schemalagda tider. På fritids var det drop in.

Andra lärare vittnade om att denna verksamhet hade stor betydelse för elevernas språkinläring.

Värt att notera är också att det många gånger rörde sig om nyanlända barn. Thomas verksamhet erbjöd eleverna en ny möjlighet att hantera relationer, känslor och eventuella konflikter. En fristad från skolans konventioner. Verksamheten avslutades tyvärr. Senare har Thomas utan framgång försökt väcka intresse för projektet. Men det finns inga pengar.

Jenny Grönvall dubbelarbetar som konstnär och projektledare för BÄSTA BIENNALEN med sin arbetsplats förlagd till Ystads konstmuseum. Nu planeras inför 2017 års biennial och fortbildningsdagar, planering och konferens 2016.

I sin konst strävar Jenny efter att ställa utmanande frågor riktade mot de estetiska hierarkiernas outtalade lagar och använder performance, videokonst utöver mer traditionella konstformer som måleri och skulptur i sina verk. Hon har högskolestudier från Konstfack i Stockholm och Konsthögskolan i Malmö där hon tog magisterexamen 2002.

Efter avslutade studier arbetade Jenny i tre år på RIBERSBORGSSKOLAN på heltid som konstnär som ett plusarbete genom Arbetsförmedlingen. Men hon hade till skillnad från Thomas Ingre på Holmaskolan ingen egen arbetsplats utan fick gå runt i klasserna och arbeta i projekt.

Det blev svårt att bygga ett förtroende för det konstnärliga arbetet tillsammans med barnen när hon var utelämnad till lärarnas behov.

Jenny har också arbetat på MALMÖ KONSTHALL som konstpedagog och konstnär inom Skapande skola. Hon delar uppfattningen att det är komplicerat att göra projekt med Skapande skola när den enskilda konstnären skall agera entreprenör och producent som säljer sin tjänst mot skolorna.

"Förberedelsearbetet äter lätt upp all eventuell ekonomisk förtjänst. Många konstnärer ger upp när de ser svårigheterna att nå fram till skolan och eleverna. Det vore en fördel om entreprenörrollen faller på en institution", tror Jenny, "för det behövs ett system för hur lärarna/skolorna enkelt skall kunna hitta konstnärer som arbetar gentemot skolan".

En institution skulle kunna bära en förmedlande roll och Skapande skola skulle kunna organiseras på ett mer begripligt sätt som gjorde det enklare för konstnärer som vill arbeta pedagogiskt med barn och ungdomar att hitta en väg in i skolans värld. En förhoppning är att Konstfrämjandet, Konstitutet, KC Syd och Bästa biennalen och de stora institutionerna skulle kunna samarbeta om att undanröja en del av de hinder som finns idag

ALLT ÄR BRA. Kanske har skolan det skolan behöver och konsten klarar sig på egen hand? Eller kanske är det inte så? Det behövs nya tankesätt och strukturer för att möta samtidens krav.

Måndagen 19 oktober 2015 anordnade BÄSTA BIENNALEN ett seminarium på Dunkers kulturhus i tidsmässig anslutning till och som en fristående avslutning på Samtidskonstdagarna i Malmö.

Programmets föreläsningar berättade på olika sätt om hur bildkonstundervisning betraktat i ett vidare fält kan användas inom skolan i form av live art och performance.

Kanadensaren **Darren O'Donnell** presenterade hur han inom projektet MAMMALIAN DIVING REFLEX arbetat med ungdomar i en socialt belastad miljö. Intressant att tänka sig ett liknande initiativ i t ex

Malmös Rosengård. Därefter presenterade **Sibylle Peters** hur hon arbetade med yngre barn i Tyskland. Eleverna fick närma sig egna inre önskingar och fastlagd kunskap på ett fantasifullt, experimentellt och okonventionellt sätt.

Efter lunch berättade danskan **Gry Worre Hallberg** om hur såväl miljö som arbetsmetoder i skolan omvandlades genom hennes system och hennes gemensamma initiativ SISTERS OF HOPE. Därefter ett samtal mellan **Jenny Grönvall** och **Ulrika Sparre** om ALLT ÄR BRA, ett performance som Ulrika framfört tidigare under dagen.

"Det finns en likhet mellan tidigare seklers nattvakter och deras funktion i samhället och vår tids media", var en tanke bakom verket.

Mellan dessa punkter presenterades konstpedagogiskt nätverk, ett initiativ för att samordna de större konstinstitutionerna i Skåne i samarbeten.

Och i slutet av dagen berättade **Christine Fentz** om sitt arbete med SECRET HOTEL och till sist avslutades seminariet av en paneldiskussion modererad av **Simon Ceder**.

Samtalet fokuserades kring lärarnas/ledarnas relationer till eleverna. Däremellan underhållande performanceinslag av MISSION/MISPLACED MEMORY.

En insikt efter dagen är att konsten skulle kunna vara en resurs i skolan på många fler plan och i större utsträckning än den tillåts idag. Det är kanske brist på tid, fantasi eller vanans makt som sätter käppar i hjulet. Frågan är hur situationen skall kunna förändras?

Hans Björn fick sin utbildning på Kungliga konsthögskolan i Stockholm åren 76–81. Därefter bodde och verkade han i Linköping fram till 2002 då han flyttade till Malmö. Hans Björn har utfört ett flertal olika konstnärliga projekt i skolmiljö bland annat tillsammans med **Stina Opitz** och **Lillevi Hultman** i projektet SYNVILLAN (1990). Konstnärerna byggde en mobil skulptur, en annorlunda, fantasieggande konstverk bestående av femtiotvå analoga och digitala rum som presenterades på 22 olika låg- och mellanstadieskolor i Linköping.

2007 fick Hans ett tvåårigt projektarbete som konstnär på VÅRBOSKOLAN I ARLÖV. Utöver samverkan med elever i teckningssalen började ett konstprojekt ta form efter hand – ATT SE OCH BLI SEDD. Hans såg skolmiljön och fotograferade detaljer i dess interiörer och exteriörer. Bilderna printades och sattes upp i teckningssalen som inspiration vid samtal med eleverna. Att SE är viktigt men det saknades något. ATT BLI SEDD.

Att synliggöra eleverna på Vårboskolan var inte någon helt enkel sak, efter flera mindre lyckade försök så slutade projektet med ett hundratal fotografier av elevernas ryggar, en till synes vågad lösning men med förvånande resultat. Arbetet utmynnade i en utställning på Arlövs biblioteks konsthall.

Vid denna tid hälsade Hans också på hos Thomas Ingre på Holmaskolan och inspirerades av Thomas brinnande intresse för sin uppgift i skolans miljö.

"Alla skolor skulle ha en musiker och en konstnär anställd som en kulturell resurs, förklarar Hans. "Det skulle även gälla hälsovårdsförvaltningen, polisen, brandkåren och andra offentliga institutioner och myndigheter. Staten föreslog redan 1937 att 1 % av byggkostnaderna skall användas till offentlig konst vid nybyggnationer" fortsätter han. "Samma regel skulle kunna överföras till många andra områden".

Men värdet av att särskilt anpassa konstnärer till skolundervisning är däremot osäkert. Hans talar om den kurs som Konstfack i Stockholm tidigare anordnat för konstnärer som varit intresserade av att samarbeta med skolor inom Skapande skola. Risker är att konstnären förvandlas till pedagog. Då blir det inget möte mellan konstnär och skola utan istället två pedagoger som förenas i en gemensam strävan. Hans nämner devisen ARMLÄNGDS AVSTÅND som myntades efter andra världskriget av den engelske nationalekonomen John Maynard Keynes. En krävande konst överlever inte utan stöd utifrån. Men politiker eller myndigheter skall inte påverka konstens innehåll. Konsten skall vara fri och obunden. Eller som Dan Wolgers formulerade det i en artikel om konsten och konstutbildningen i Omkonst under hösten 2015 – KONSTEN HAR INGET ÄRENDE.

Foto: Ingrid Falk

När den borgerliga regeringen introducerade Skapande skola projektet 2008 uppmärksammade landets konstkonsulenter nödvändigheten av att ta fram en nationell vidareutbildning för konstnärer som vill arbeta med barn i skolan. Konstkonsulenternas gemensamma förundersökning utmynnade i en kursplan för en termins distansutbildning på halvfart på Konstfack i Stockholm 2012–2015 som **Ingrid Falk** blev kursansvarig för.

"Idén med utbildningen var att förkorta avståndet mellan konstnär och skola", berättar hon för mig på telefon.

Ingrid är verksam som konstnär i Stockholm, men har arbetat över världen i många olika projekt, aktioner och performances under namnet FA+ tillsammans med Gustavo Aguerre sedan slutet av åttiotalet. För oss som bor i södra Sverige finns FA+ bland annat representerade på Malmö konstmuseum med verket Smitta.doc 1997-2007.

Fokus för Konstfacks vidareutbildning var att konstnärerna skulle utveckla workshops som utgick från deras egen erfarenhet vilket i förlängningen öppnar möjligheter för ett individualiserat möte mellan

kulturliv och skola. Och villkoret och utgångspunkten för att bli antagen till kursen var att studenterna redan hade en tydlig identitet inom konstnärskapet.

Ingrid påpekar hur viktigt det är att nå fram till lärarna på plats i skolmiljön ifall det skall vara möjligt att arbeta där. Därför prövades konstnärernas projekt mot lärare på grundskolan inom utbildningens ram. I de sista kurserna fick kursdeltagarna tillfälle att besöka skolor. Varje kurs avslutades med att studenterna utexaminerades av lärare från grundskola- och gymnasium samt lärare på Konstfack. Ingrid pratar om de uppföljningar som har gjorts från Konstfacks sida. "De som tog examen från kurserna stärktes i ,vad som kan kallas, sin anställningsbarhet. Många har idag uppdrag genom institutioner. Andra arbetar självständigt mot skolor men i bästa fall med en konsthall eller ett museum i ryggen som stöd för sin verksamhet. Då ger institutionen en större tydlighet åt det sammanhang som konstnären kan erbjuda skolan".

"Det är en sorg att kursen inte längre finns med i kursutbudet som fristående kurs", summerar Ingrid. "Det var och är en efterfrågad kurs. Hoppas det blir möjligt att ta upp tråden igen med eller utan min medverkan", avslutar hon. "Föreningen konstkonstulenterna i Sverige har ju tagit fram den kursplan som använts på Konstfack och som är relevant att användas på annan högskola i landet....."

PS.En dokumentation av utbildningen kan laddas ner från Konstfacks sida <http://edu.konstfack.se/pedamn2014/>. Där finns konstnärernas erbjudanden och workshops till skolorna samlade som pdf-filer. DS.

Ewa Berg är utbildad på Konstindustriskolan i Göteborg (examen 1984) och Malmö Konstskola Forum (examen 1993). Parallellt med sitt arbete som bildkonstnär är hon verksam som universitetsadjunkt i bild och visuellt lärande för för- och grundskolelärare på Malmö högskola. Hon har även genomfört egna Skapande skola projekt och upplevt att kontakten mellan den enskilda konstnären och skolan som institution kan bli komplicerad. Därför tog hon 2012 initiativ till att skapa en kurs som ett samarbete mellan Malmö högskola och AF kultur. Tanken är att samarbetet mellan enskild entreprenör/konstnär och institution skulle förenklas ifall konstnärer får bättre kunskaper om skolornas villkor. Kursen skulle också kunna presenteras mot skolorna och väcka intresse hos dem av att använda sig av konstnärer i Skapande skola projekt. En liknande kurs har också tagits fram på Konstfack i Stockholm.

Men tyvärr, konstaterar Ewa, tre år senare befinner sig idén att göra något liknande i Malmö fortfarande på planeringsstadiet. Det är svårt att veta när eller om det alls kommer att bli av. Möjligtvis är det enklare att arbeta med Skapande skola projekt utanför storstäderna. Där kan kontakter knytas med kommunernas kultursekreterare som i sin tur förmedlar information om vad konstnärerna kan erbjuda till skolorna.

I Malmö bidrar institutioner som Moderna Museet och Malmö Konsthall till en positiv och viktig Skapande skola verksamhet i vilken de använder konstnärer under längre eller kortare perioder. Men

vid sidan av dessa projekt är det ändå värt att fundera över hur enskilda konstnärer skall hitta sin väg in i liknande viktiga samarbeten och att dessa även väsentligen kan komma att bidra till konstnärernas försörjning.

Björn Carnemalm och **Ingrid Sandsborg** har ateljéer på ateljékollektivet Cirkulationscentralen i stadsdelen Sorgenfri i Malmö. Björn har förberedande studier från folkhögskolorna Sundsgården och Östra Grevie, senare studier på Bildlärarlinjen i Umeå. 1993 skrevs han in på Konsthögskolan i Umeå där han tog examen 1998. Ingrid är utbildad i England, först på Kingsway College och tog senare kandidatexamen från Byam School of Art (numera Central St. Martins) år 2001.

Området omkring Nobelvägen och Industrigatan är troligtvis stans intressantaste för konstnärer som söker bra ateljéer med låg hyra. På CC står det ca 30 konstnärer. Nästgårds finns Ateljéhuset Addo där det står något fler konstnärer. Och det finns ytterligare några platser i närheten där konstnärer förenats

Foto: Muralcentralen

i mindre eller större grupper. Det var här i Sorgenfri som eu-migranterna evakuerades från ödetomten som är belägen mellan CC och Addo före jul. Det hade varit möjligt att tala länge om områdets nuvarande situation, stadsdelens framtid och en stundande gentrifiering. Men istället övergår vi att prata om vårt ämne för mötet – Skapande skola.

2008 arbetade Björn och Ingrid tillsammans i ett projekt mot skolungdomar som arrangerades av Malmö Konsthall på konsthallen. Då föddes idén att de själva skulle kunna arrangera workshops mot

Malmös skolor som utgick från deras egna uttryckssätt som konstnärer. Att de nu blev mobila och åkte ut till skolorna och arbetade bidrog till att de fick fler jobb.

Sju år senare är deras verksamhet ett bra exempel på hur Skapande skola bidraget kan utgöra en finansieringsform för konstnärliga projekt mot skolor. "Men", förklarar de, "för att få ekonomin att gå ihop är det nödvändigt att söka medfinansiärer och sponsorer". Sedan 2012 arbetar Björn och Ingrid under namnet MURALCENTRALEN. På deras webbplats www.muralcentralen.se kan man läsa att: MKB, Malmö kulturstöd, Craafordska stiftelsen, Stiftelsen Idéer för livet och Caparol; har bidragit, och bidrar, till verksamheten. Och många av de större projekten finansieras utan Skapande skola pengar. De pengar som kommer in genom Skapande skola bidraget blir en liten del av ett större pussel. "En bra sak att veta", berättar Björn, "är att arbetet ute på skolorna endast utgör 25%. Resterande 75% utgörs av administrativt arbete".

Deras workshops är ofta på 2 lektionstimmar per klass eller 2 x 2 lektionstimmar. Större projekt som muralmålning tar längre tid. Deras projekt genomförs ofta i de lägre årskurserna kanske på grund av tidsbrist i schemat och en hårt pressad arbetssituation för lärarna när bedömnings- och betygsarbete blir allt viktigare i de högre årskurserna. "Men", inflikar Ingrid, "ofta skulle våra projekt kunna betraktas som en tillgång, som en del av till exempel skolans värdegrundsarbete i olika ämnen". Och Björn och Ingrid betonar att lärarna ofta uppskattar att de kan vara passiva och upptäcka det sociala spelet i gruppen när konstnärerna arbetar tillsammans med deras elever.

Skapande skola bidraget utgår med en bestämd summa per elev och ibland räcker inte den budget som beviljats för att genomföra ett projekt fullt ut. "Då är det nödvändigt och viktigt att sätta gränser ifall du som konstnär arbetar som obunden aktör i förhållande till skolan, även om det kan vara både svårt och tråkigt", berättar Ingrid. Björn förklarar att de försöker och ibland också kan, hitta lösningar, när

Foto: Muralcentralen

det till exempel går att knyta fler elever till samma workshop. I många fall handlar det ofta om att genomföra en förhandling mot skolan som sökt och erhållit pengar för att genomföra ett av deras projekt.

Slutligen pratar vi om mötet med barnen, att de blir två konstnärsnomader som dyker upp som tillfälliga gäster i skolan. Båda anser att det hade varit spännande ifall det gick att åstadkomma en större kontinuitet i arbetet och att möta samma elever över en längre tid, men det är inte en möjlighet som ryms innanför Skapande skola bidraget.

Bild: Pop Up Lab / Christina Bredahl Duelund

Lena Ignestam är utbildad på Konstakademien i Köpenhamn där hon avslutade sina studier 1999. Idag arbetar hon med offentliga utsmykningsuppdrag tillsammans med Carina Zunico under namnet ZUNINO IGNESTAM STUDIOS. Därutöver driver hon POP UP LAB tillsammans med Christina Bredahl Duelund. Konstnärduon visar sina pappersarbeten på konstutställningar och genomför pedagogiska workshops på frilansbasis. De har också arbetat med olika workshops i Danmark.

Sedan förra hösten har de vid ett tjugotal tillfällen träffat olika klasser med elever i Malmö och Skåne och även samarbetat med bibliotek och konsthallar. Skolorna har erbjudits deras workshop via Malmö barnkulturenhets tjänst KULTURKARTAN och genom BÄSTA BIENNALEN och i några fall har den finansierats med hjälp av SKAPANDE SKOLA BIDRAGET, berättar Lena. "Det finns en stark längtan att kombinera hjärna och hand", säger hon och att "det ger mycket intressanta erfarenheter att arbeta med barn i olika miljöer".

På en plats arbetade hon t ex i en barngrupp där fyra tolkar och flera hemspråklärare arbetade samtidigt med att översätta instruktionerna för uppgiften. "Det var intensivt och spännande".

Kristian Körner förespråkar möjligheten att upprätthålla och inspireras av en sammansatt livssituation där olika aktiviteter berikar helheten. Han är lycklig pappa till Edith och Hedvig, ett femårigt tvillingpar. Och har tre stimulerande jobb: BILDKONSTNÄR, projektledare på KONSTITUTET och lärare på PLUSGYMNASIET sedan 2012. I relation till de olika yrkesrollerna läser och skriver han gärna om samhällsfrågor och konst. Kristians utbildning tillhandahölls av Glasgow School of Art i Skottland under åren 1999–03. Utöver denna konstnärliga examen läste han senare 90 poäng i

påbyggnadskursen Skolutveckling och ledarskap (SOL) på Malmö högskola (examen 2011). 2010 arbetade han som konstnär och pedagog på Örtagårdsskolan i Rosengård genom Konstfrämjandets projekt KONST I SKOLAN. Efter det var han 2011 länken mellan skolans värld och konstnärerna i projekt ZONVERKSTADEN på Moderna Museet i Malmö.

Kristian brinner idag för sin roll som gymnasielärare och möjligheten att engagera ungdomar och ge dem möjlighet att utveckla ett "kritiskt tänkande" som ett verktyg och ett annorlunda förhållningssätt till den ytliga tid som omger oss. "Arbetet med ungdomar påverkar och fördjupar mitt arbete som konstnär", säger han och framhåller att mellanmännsliga relationer kan betraktas som ett konstnärligt material. "Även om en skoluppgift är traditionell och till synes självklar – som till exempel att i ämnet FOTO arbeta med SJÄLVPORTRÄTT – så kan diskussionen kring elevernas slutresultat ge upphov till spännande reflektioner kring identitet, intersektionellt tänkande och – grundläggande – om ett självporträtt nödvändigtvis måste vara en bild av det egna ansiktet. Samtalen med ungdomarna kan ofta vara öppnare och mer fyllda av energi jämfört med liknande meningsutbyten mellan äldre personer".

Avslutningsvis pratar vi om samarbeten mellan olika organisationer och institutioner för att utveckla konstnärers möjligheter att arbeta mot skolor. Kristian berättar att Konstitutet redan nu tillsammans med Konstfrämjandet Skåne har utvecklat ett projekt om kompetensutveckling och konstpedagogik för bildkonstnärer som de söker stöd för hos Malmö kommun.

"KONSTFRÄMJANDET SKÅNE är en liten flexibel organisation som arbetar med konstbildning ofta genom att föra ut konst till människor i deras vardag", står det att läsa på Konstfrämjandets webbplats. Vidare förfogar de över ett stort nätverk som gör det möjligt att snabbt fånga upp innovativa idéer och initiera eller stötta olika projekt.

Organisationen har Malmö som bas men arbetar med konstprojekt i hela Skåne. En rad folkrörelsedrivna organisationer står bakom och stöttar verksamheten som medlemmar och Konstfrämjandets ekonomi baseras på bidrag från REGION SKÅNE och MALMÖ STAD.

Konstfrämjandet startade 1947 som en riksorganisation. 1978 öppnades Galleri S:t Gertrud i Malmö när en lokalavdelning i Skåne bildades. En ursprunglig kärnverksamhet för såväl riksorganisationen som lokalavdelningen var att sprida god konst till folket i deras hem genom försäljning av grafikblad i begränsade upplagor.

Konstfrämjandet säljer fortfarande grafik, berättar verksamhetsledaren **Lotta Elmros**, även om denna försäljning är mindre central idag. Men galleriet erbjuder fortfarande sina kunder att köpa konst på avbetalning på fördelaktiga villkor samtidigt som organisationen söker nya former för samarbete med bland annat Multipel.nu – som är ett initiativ att sälja konst i upplaga på nätet som har en fysisk bas hos Mediaverkstaden Skåne i Malmö <http://www.mediaverkstaden.org/>.

På Galleri S:t Gertrud exponeras dessa två- och tredimensionella multipla konstföremål från webbsajten till försäljning i ett vitrinskåp.

"Idag utgör galleriet och organisationen en plattform för många olika initiativ", berättar Lotta vidare.

Inför samtidskonstfestivalen BÄSTA BIENNALEN 2015 drev Konstfrämjandet Skåne projektet HUR SER DU? tillsammans med konstnären **EvaMarie Lindahl** och i samarbete med Malmö Museer. Projektet behandlade hur uppstoppade djur ställs ut i naturvetenskapliga samlingar. Eva Marie Lindahl hade gjort objekt i form av periskop, som installerades bredvid olika uppstoppade djur på Malmö Museer och höll i fyra lördagsworkshops riktade till barn och unga. På Galleri S:t Gertrud visades nyproducerade teckningar och objekt av EvaMarie Lindahl ställdes ut tillsammans med texter av **Kristina Berggren**, intendent på Malmö Museer.

I projektet KONST I VÅRDEN arbetar konstnärer inom äldreomsorgen med konsten och med samtalet i fokus. Hur arbetet ska gå tillväga bestäms tillsammans med varje enskild konstnär och i dialog med äldreomsorgen. Det kan vara samtal runt verken men också en trevlig vernissage eller workshops, men i varje projekt görs någon form av utställning. Fokus är på samtalen. Varje konstnär får utställningsersättning och blir arvoderade för sitt arbete.

Projektet KONST I UNGT URVAL främjar ungdomars möjlighet till medbestämmande om- och inflytande över händelser i sitt närområde. I projektet har en ungdomsjury bestående av elever från Lindängeskolan valt ut fyra konstverk, som visas på olika offentliga platser på Lindängen under två veckor i februari 2016. Ansökan till KONST I UNGT URVAL var öppen, konstnärerna fick utställningsersättning och ungdomarna arvoderades för sitt deltagande.

Tidigare hyrde Konstfrämjandet Skåne ut konst till konstföreningar på arbetsplatser några gånger om året. Idag arrangerar Konstfrämjandet istället separatutställningar ute på företag två gånger om året och erbjuder därigenom konstnären att nå ut till en ny publik. Konstnären får utställningsersättning och om möjligt betald tid för hängning och Konstfrämjandet tar 25 % i provision vid eventuell försäljning.

Konstfrämjandet administrerar även KONST I SKÅNE ett konstkalendarium på nätet www.konstiskane.se.

Däremot är det just nu mindre verksamhet omkring Skapande skola. Konstfrämjandet Skåne har istället utvecklat kontakter med kommuner som vill satsa på samarbeten mellan konstnärer och skola som till exempel Sjöbo kommun 2014. Då söktes pengar från kommunen och SAK Sveriges Allmänna Konstförening arvsfonden som finansierade projekt där konstnärer och elever gjorde verk tillsammans.

Det gjordes tre projekt på hösten och tre på våren. Eleverna gjorde studiebesök på Moderna museet och verken ställdes ut på Galleri S:t Gertrud.

MALMÖ KONSTHALL

"Barn behöver möta riktig konst i mycket större utsträckning än de gör idag", säger konstkritikern Dan Jönsson i en dvd-katalog från Malmö konsthalls projekt ARTOOLS – ART AS A TOOL TO UNDERSTAND CHANGES från 2011. "Konsten omges av mycket prestige och status", säger teaterkritikern Ylva Gislén i samma intervjuinslag. "Men det viktiga är att upptäcka leken i konsten som hjälper oss att förstå nya sammanhang", fortsätter hon.

Antje Nilsson är projektledare och ansvarar för de skapande verkstäderna på Malmö Konsthall. Hon erhöll sin konstnärliga utbildning på Grafikskolan Forum 1985–90. Projektledning innebär också arbete som konstnär och pedagog tillsammans med externt rekryterade konstnärer mot besökare på

konsthallen och ute på skolorna. På så sätt fungerar Malmö Konsthalls verkstad också som en arbetsförmedlande plattform för konstnärer från det fria kulturlivet som vill arbeta mot skolor med barn och ungdomar. Bland tidigare projekt kan nämnas KONSTAGENT, STADSDELSKONSTNÄRER och KONSTEN ÄR FRI. Aktuellt för tillfället är två SKAPANDE SKOLA projekt och T(R)YCK FRITT!

Ofta kan en arbetsperiod för ett projekt sträcka sig över en månad och ger konstnärer som är med i projekten ersättning enligt KROs tariff, berättar Antje. En stor och vacker verkstad visas upp med

Foto:Malmö Konsthall

tillhörande välutrustat lager. Ett utrymme som skapats på Malmö Konsthall för dess utåtriktade verksamhet mot barn, ungdomar och vuxna. Här finns verkligen bra förutsättningar för att genomföra spännande arbeten.

"Konsthallens verksamhet mot barn och skolor finansieras på flera olika sätt", förklarar Antjes kollega **Angela Cesarec**. Dels genom Konsthallens egen budget, dels genom extra kommunala bidrag från kulturförvaltningen och även genom Skapande skola bidragen. Skapande skola bidragen administreras i Malmö centralt genom Grundskoleförvaltningens avdelning Pedagogisk Inspiration. För Skapande skola gäller att det är skolorna som söker bidrag och samarbetspartners. Kulturförvaltningens inköpta kulturutbud däremot fördelas av Barnkulturenheten via Kulturkartan. Därutöver har Arbetsmarknads-,

gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen egna kulturpengar som också kan utmynna i samarbeten med Konsthallen.

Angela är konstpedagog och har läst konstvetenskap i Lund och Köpenhamn. Efter avslutade studier har hon varit verksam med visningar av utställningarna på Malmö Konsthall sedan 1996. På konsthallen representerar hon tillsammans med projektledare Karin Johansson även KONSTPEDAGOGISKT NÄTVERK i Skåne där institutioner som arbetar med samtida konst förenas i samarbeten. Konstpedagogiskt nätverk anordnar varje år tillsammans med BÄSTA BIENNALEN en heldagskonferens på temat KONSTPEDAGOGIK I FÖRÄNDRING.

Tveklöst är den utåtriktade pedagogiska verksamheten på Malmö Konsthall viktig. Den håller en hög kvalitetsnivå och når ut till en stor publik. På väg hem från mötet på konsthallen funderar jag över att en vanlig invändning mot Skapande skola bidragen brukar vara att de fungerar bra mot institutioner som redan har en administration och rutiner för att presentera sin verksamhet, men sämre mot enskilda utövare, kanske särskilt mot konstnärer. Möjligen är det utformningen av Skapande skola bidraget som framkallar denna orättvisa jämförelse mellan institution och individ. Samtalet skulle istället kunna handla om det finns ett behov i skolan av att få tillgång till konstnärer som arbetar kontinuerligt i längre tidsperioder i liknande projekt som Thomas Ingre, Jenny Grönvall och Hans Björn deltog i tidigare under 2000-talet då de blev representanter som en ny och tidigare okänd resurs i skolmiljön. Eller är det plattformar som Konsthallen visat sig vara i exemplet ovan, som bäst kan och skall förmedla tillfälliga arbeten för den pedagogiskt intresserade konstnären till skolorna?

Hur är det möjligt att avgöra om konstnärlig närvaro i skolan är en oumbärlig resurs eller tvärtom en onödig lyx? Många om inte rentav de flesta samarbeten mellan skolor och konstnärer som regelbundet pågått över längre perioder har möjliggjorts som bidragsfinansierade arbetsmarknadsåtgärder.

Jag möter **Ella Holmstedt** på ett café i stan. Ella har varit handläggare på ARBETSFÖRMEDLINGEN KULTUR i Malmö sedan 1994 tills hon gick i pension 2015. Efter hand har hon sett olika arbetsmarknadsåtgärder sättas i bruk för att senare ersättas av andra. Under en period hade Kulturarbetsförmedlingen stor egen handlingsfrihet och kunde ta initiativ till många spännande projekt. Men den tiden är förbi. Förändringarna illustreras också av hur AF kulturs kontor flyttas från Drottningtorget över Stora Nygatan och Gustav Adolfs torg till att slutligen befinna sig på Kungsgatan idag, i olika miljöer och med olika resurser. Men det är framför allt Arbetsförmedlingens organisation som har förändrats. Ella förklarar med en teckning.

– Ingen konstnär skulle ha kommit ut och arbetat på en skola utan arbetsmarknadsstöd, säger Ella när vi talar om konstnärers samarbete med skolor. Men samtidigt har projekten varit både viktiga och nyttiga och borde kunnat etablerats i andra former ifall viljan funnits, fortsätter hon. Det är inte bara kulturprojekt som förverkligats med hjälp av olika arbetsmarknadsåtgärder utan även andra projekt som Stadionbygget på femtiotalet eller mer aktuellt uppbyggnaden av en ny turistattraktion som KOGGEN i Malmö hamn. Det är arbetstillfällena som gynnar alla men som faller utanför stolarna när det

kommer till finansiering. Då har AF kunnat gå in och hjälpa till genom beredskapsjobb, API, ALU eller PLUSJOBB.

Innan Ella blev arbetsförmedlare arbetade hon i flera år som hemspråklärare och känner starkt för skolans miljö. Hon talar om det utanförskap som kan etableras i yrkesgrupper som befinner sig i oprioriterat underläge och ser en samhörighet mellan hemspråklärarens situation och konstnärernas när de arbetar i skolmiljö. Det finns kvaliteter i dessa arbeten som inte är enkla att mäta och värdera och många gånger uppskattas inte insatserna efter förtjänst. Vård, omsorg och skola är andra områden där Ella ser att kulturarbetaren skulle kunna göra större insatser bara det avsätts medel för det ändamålet. Men hon upplever att Skapande skola har varit svårt att använda på ett meningsfullt sätt sett ur konstnären/kulturarbetarens synvinkel. Kanske skulle Malmö kommun, Konstfrämjandet, Bästa biennalen och KC syd kunna sätta sig ner och tillsammans skapa nya förutsättningar för dessa projekt. Det är inte viktigt vad projekten heter utan hur de är strukturerade. "Kanske går det att skapa anställningar som stäcker sig över ett halvår eller ett läsår där en konstnär får ett arbete, en erfarenhet och en merit i sitt cv", föreslår Ella.

Innan vi skiljs åt talar vi en stund om resor och Ella berättar om Polen. Hon ritar en karta på servetten för att förklara. Det blir tydligt att vad vi än ägnar oss åt så behöver vi bilder för att förstå.

Foto:Sofia Ekström

Videokonstnären **Lina Selander** blev inbjuden att göra en utsmyckning för Slättgårdsskolan i Stockholmsförorten Bredäng där hon själv bor. Verket placerades i en nybyggd gymnastiks-byggnad i anslutning till omklädningsrummen.

"Skolans gymnastiksal hade brunnit ner och eleverna hade varit utan gymnasal i flera år. För mig blev det viktigt att redan från början bjuda in barnen att delta och hjälpa mig eller tillsammans med mig bygga upp ett stort arkiv med bilder", berättar hon i K specials dokumentär MER LJUS – EN FILM OM KONSTNÄREN LINA SELANDER (33.21 in i filmen).

"Jag var intresserad av den kulturella rikedom som finns där. Alla språk som talas. Barnen iscensatte en dikt som hette Osårbar av Bruno K Öijer. Dom fick fotografera sitt Bredäng och gestalta olika känslor både i rörlig bild och stillbild utifrån sina egna berättelser", fortsätter hon. Utsmyckningen på Slättgårdsskolan i Stockholm – LITET MONUMENT ÖVER SAMHÖRIGHET OCH SKAPANDE GEMENSKAP – visades i somras på SKISSERNAS MUSEUM I LUND innan institutionen tillfälligt stängde för ombyggnad. Filmmontaget som visas på tre monitorer samtidigt förmedlar gripande närvaron av

barndom och en allmängiltig längtan som inte begränsas av plats eller tid. Men videoverket demonstrerar också hur konsten möter ett offentligt rum och att elever bjuds in i en konstnärlig process. En intressant kombination i förhållande till samtalet om hur konstnärer och skola skall kunna samverka. FILMEN KAN SES TILL 11 MAJ 2016 PÅ SVT PLAY.

16 februari 2016 anordnades en INSPIRATIONSDAG PÅ MALMÖ LIVE som ett samarrangemang mellan Grundskoleenhetens PEDAGOGISK INSPIRATION och Kulturförvaltningens BARNKULTURENHETEN. Under introduktionen från förvaltningarna berättade **Caroline Ulvsand**, kultursekreterare från Pedagogisk Inspiration, att 72 av Malmö kommuns 75 skolor ansökt om att få vara med och göra Skapande skola-projekt. Glädjande var även att 21 skolor hade tagit med sig elever till Inspirationsdagen.

Därefter presenterades exempel på samarbeten mellan kultur och skola.

MOSAIKSKOLAN, en mottagningsskola för nyanlända hade arbetat med demokrati och värdegrundsfrågor om gemenskap och elevinflytande tillsammans med **Expressteatern**. Arbetet utgick från olika teman som Film & Foto; Färg & Form; Världens Mat; Politiska val; Mosaik; Dans & Idrott och Musik & Radio.

Karin Hasselberg och **Cecilia Wendt**, två konstnärer i Malmö hade arbetat i en pilotgrupp med 8 elever från årskurs 1–3 och deras pedagoger på TYGELSKOLAN. Bakom lekfulla uppgifter dolde sig tankar om medbestämmande, beslutsprocesser och delaktighet. "Var – i form av fysiska platser i skolmiljön – får eleverna bestämma någonstans?"

Eleverna i nionde årskursen på AUGUSTENBORGSKOLAN hade, som en utvidgning av samhällskunskapsundervisningen, gjort ett samarbete med filmpedagog **Klara Levin** om flyktingars situation och framställt en film som handlade om judarnas flykt undan nazismen under andra världskriget.

På KIRSEBERGSSKOLAN hade eleverna fått undervisning i färg och form när de målade porträtt på akustikplattor. Ett samarbete med **Björn Carnemalm** och **Ingrid Sandsborg** från MURALCENTRALEN

<http://muralcentralen.com/>. Målningarna av ansikten beskrev också en fråga som handlade om identitet. "Vem kan jag bli på den här skolan?" En elevröst vittnade att det var roligt. De lärde sig om konst. De lärde känna varandra och kände stolthet över sitt eget arbete.

Senare på eftermiddagen delades deltagarna upp i utbudsrum, dialogrum och samtalsrum. **Lena Ignestam**, tidigare omskriven på Konstsuppropet, gjorde en tydlig presentation av hennes och **Christina Bredahl Duelunds POP UP LAB** <http://popuplab.info/home/>.

Undertecknad fick kontakt med lärare från olika grundskolor i Malmö. Skapande skola projekt som finns på Konstnärscentrum-syds webbplats i form av pdf-er, presenterades för intresserade lärare.

Senare träffade jag också representanter från MUSIKCENTRUM SYD och CENTRUM FÖR DRAMATIK. Ett annat samtal tog form, som handlade om problematiken kring att Skapande skola bidraget strukturellt har formulerats som en satsning på kultur när det i själva verket är en skolsatsning. Eleverna får

Foto: Pop Up Lab

tillgång till kulturprojekt samtidigt som det är svårt att se betydande inkomstbefrämjande effekter för kulturarbetarna. Engagemangen blir få och i regel kortvariga.

Kulturarbetarnas och centrumbildningarnas kritik är en bister kontrast till hur barnens intressen främjas och den nytta bidraget gör för skolan.

Aktuellt nu är att centrumbildningarna gemensamt tagit initiativ till en genomlysning av vad Skapande skola reformen betyder som en satsning för kulturarbetarna. Förhoppningsvis kommer det många intressanta samtal ur detta initiativ som ser och belyser de olika behoven var för sig.

"Om centrumbildningarna inte fanns skulle vi vara tvungna att uppfinna dem". Konsträscentrum-Syds ordförande **Staffan G-son Lind** citerar ur Sven Nilssons "Nya Landskap" – en översyn av centrumbildningarna från 2002. "Centrumbildningarna uppstod ur 1960-talets kulturaktivism. Det var de kulturpolitiska uppgifterna som gav dem deras viktigaste energi", skriver Nilsson vidare om centrumbildningarna i sin skrift. *http://www.kcsyd.se/wp-content/uploads/.../02/nya_landskap.pdf

Bildkonsträscenernas centrumbildning Konsträscentrum bildades 1969 och är idag uppdelad i fem självständiga regioner med en gemensam huvudstyrelse.

"Det är konsträscikåren och arbetsmarknaden som är Konsträscentrum's uppgift", säger Staffan. Han är född i Västerbotten, autodidakt konsträscer och bosatt i Småland i Gässemåla skola i Ryd tillsammans med frun och textilkonsträscer Agneta Lind sedan 1976. Staffan är entusiastisk och fylld av tillförsikt inför organisationens utvecklingsmöjligheter. Han pratar om hur viktig konsträscerconsultverksamheten vid byggprojekt har blivit. "Det är där vi kan göra en insats", fortsätter han. "Den genererar arbete för konsträscer och bidrar till deras försörjning".

Den offentliga konsträscer är Konsträscentrum-Syds bas. Och idag är arbetet i Skåne lika aktivt som i Småland. Ändå ser Staffan G-son Lind att det finns ett intresse att undersöka om det går att bredda organisationens uppgift. På hemsidan presenteras flera projekt för Skapande skola och avsikten med Konsträscentrum-Syds projekt Konstuppöpet är att undersöka såväl skolornas vilja att arbeta med konsträscer som konsträscerernas möjligheter att arbeta inom skolan.

Det är viktigt att ta fram en omvärldsanalys kring hur konsträscer kan arbeta inom andra yrkesområden som konsträscer, fortsätter Staffan. Avslutningsvis framhåller han vikten av samarbete med andra intilliggande organisationer som delar Konsträscentrum's intressen, som KRO, Konsträscerfrämjandet, Konstituttet, Bästa Biennalen eller Ateljekollektiv som Addo och Cirkulationscentralen i Malmö eller konsträscerdrivna gallerier som Rostrum. "Det är viktigt att se det som är förenar intresset kring konsträscer och konsträscerikåren istället för att titta på det som skiljer oss åt".

Det är öppet hus på Munka Ljungby folkhögskola lördag 12 mars. Inne i konstlinjens stora målarsal står en elev – **Palle Ankersen** – och spelar solo på en elgitarr. När jag träffar honom senare i det improviserade fiket där skolans elever säljer hembakade läckerheter berättar Palle att han går på fotolinjen och kanske kommer att fortsätta på Munkas tvååriga konstlinje till hösten. Han trivs här. Han tycker det är synd att det inte talas om modern konst redan i tidig skolålder.

"Varför berättade dom inte om Yoko Ono", utbrister Palle. "Varför presenteras inte modern konst för barn och ungdomar i grundskolan?"

En intressant tanke. Bild och bildkonst nedvärderas i grund- och gymnasieskolan samtidigt som det hos eleverna finns ett stort behov av undervisning i praktiska och estetiska ämnen som i förlängningen kan leda fram till ett intresse för teoretiska studier.

Det här sammanhanget känns tydligt och är egentligen alldeles självklart.

Framsida och baksida – text och bild: NINA BONDESON

Text och bild där ej annat anges: LARS EMBÄCK

Lars Embäck fick sin konstnärliga utbildning på Hovedskous målarskola i Göteborg och Malmö Konstskola Forum på åttiotalet. Under decenniets sista år samt nittiotal arbetade han som huvudlärare på Skånska Målarskolan i Malmö samt som gästlärare på andra förberedande konstutbildningar. Senare har han även arbetat på arkitekturutbildningen vid Lunds universitet och som bildlärare på gymnasieskolan.

Vi lever i en bild-visuell kultur. Vi omges av bilder all vår vakna tid. Inga människor före oss har sett så mycket bilder som vi gör. Och ändå verkar vi få allt svårare att bli kompetenta uttolkare av bilder. Den text-visuella kommunikationen har fått en helt överordnad position. Skolan får varken resurser eller uppdrag att lära oss delta i en bild-visuell kommunikation. Den hanteras så tafatt att till och med ett initiativ som "Skapande Skola" i politiska sammanhang beskrivs som en "satsning"... Hur kommer detta sig? Det kan man fundera mycket på! Jag kommer att tala utifrån mina tankar om varför vi bejakar skrivkonstens språklighet men avvisar bildkonstens.

NINA BONDESON

Nu är det Fridolin.

Hur hanterar regeringen han ingår i utbildningen, konsten och den kritiska bildningen?